

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 3. Nonnulla de prioritare expediuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

temporis instantibus, quarum quælibet supponit, vel constituit Angelum præsentem in certo instanti temporis, & ita ratione decreti durationis, seu actus primi durationum Angelus debet esse existens in omni tempore, & consequenter coexistere cuicumque entitati in quacumque differentia temporis, & hac ratione coexistit decreto, quo decernitur illius substantia, quatenus est decretum, seu actus primus durationum.

9 Instabis: Duratio non distinguitur à re durante: ergo decretum, quod est actus primus substantiæ Angelicæ durantis, & quod est actus primus durationis adhuc ex parte obiecti non respicit duo, entitatem & durationem, nec est actus primus duorum: ergo malè distinguimus actum primum Angeli per æternitatem durantis, quatenus respicit substantiam Angelicam, & quatenus respicit durationem? Respondeo durationem non distingui intrinsecè à re durante, distingui tamen extrinsecè per aliquod extrinsecum quod connotat entitas durans, quod extrinsecum respicit decretum producendi Angelum durante: diversum enim est decretum, quo Deus decernit creare Angelum durante ab æterno, à decreto, quo decernit illum in tempore creare, & diversum obiectum respicit, etiam si inspiciat eandem substantiam Angeli.

10 Aliter responderi posset eandem entitatem decreti secundum totum id quod dicit entitarium futurum esse, etiam si Deus non decrevisset producere Angelum, in quo casu licet non esset illud decretum secundum formalitatem decreti, & esset secundum entitatem, esset id, quod modo est actus primus Angeli, etsi non esset ut actus primus, & decretum efficax producendi Angelum, ex quo inferretur actum primum Angeli secundum suam entitatem non habere connexionem cum Angelo, quia eadem entitas quæ modo est decretum, & eadem omnipotentia in quibus consistit actus primus adæquatus Angeli producendi existerent, etiam si Deus non decrevisset creare Angelum, in quo casu existente toto actu primo secundum entitatem, etsi non secundum formalitatem, non existeret Angelus. Ex quo inferretur non valere consequentiam ex entitate, quæ est actus primus Angeli ad ipsum Angelum existentem, quod sufficit ad prioritatem naturæ. Alij affirmant decretum efficax ut efficax constitui per effectum, & non supponi ad illum, & ita decretum efficax non se tenere ex parte actus primi, iuxta quorum doctrinam ratione decreti numquam valebit consequentia de actu primo ad actum secundum. Legatur P. Viquez tom. 1. in 1. part. disp. 80. cap. 2. & P. Herice disp. 16. cap. 9.

11 Obiicies secundò: Etiam si fingamus per impossibile Deum esse causam necessariam effectus, non sequeretur Deum non esse priorè naturà effectui, & nihilominus mutuò valeret consequentia, est effectus; ergo est causa: est causa, ergo est effectus, ergo non est de ratione prioris & posterioris naturà non dici ad convertentiam. Respondeo adhuc in hoc casu diverso modo inferri effectum ex causa, quàm causa ex effectui, quia i. inferretur effectus ex causa, ut si per impossibile fingeremus causam deficere per locum intrinsecum, sequeretur effectum defectum esse, si tamen fingeremus per impossibile effectum, quem necessariò Deus erat producturus per accidens deficere, ex defectu per locum intrinsecum non inferretur defectus cause, quod sufficit ad prioritatem naturæ, ad quam tantum requirit Aristoteles, ut illa quæ sunt priora, ita sint, ut datà negatione posterioris ex hac non inferatur per locum intrinsecum negatio prioris, sicuti datà negatione prioris inferretur per locum intrinsecum negatio posterioris, quod intendit Aristot. per illa verba: *Alia autem natura priora, quæ huiusmodi sunt, ut siue aliis esse possint, non item siue illis alia, casu autem quo Deus operaretur necessariò, etiam ex se posset esse sine effectui, quia si rursus fictioni fictio ad datur, quæ dicamus actionem Dei necessariò operantis impediri, non sequeretur per locum intrinsecum Deum non exstiturum, sicuti modo non sequitur ignem necessariò calefacientem non exsistere ex eo, quod non operetur.*

12 Obiicies contra conclusionem, quæ diximus actionem non esse priorem naturà effectui. Actio constituit actum primum priorem naturà: ergo ipsa est prior naturà, quia id quod est prius naturà, non potest aliud tale constituere. Insto, actio constituit effectum posteriorem naturà: ergo est posterior naturà. Verge in effectibus, qui per se ipsos ab agente procedunt: nulla interiecta actione, actus primus constituitur prior naturà effectui per ipsum effectum: ergo

effectus ipse est prior naturà se ipso. Vide quàm rectè arguas. Respondeo actum primum constitui priorem per actionem, quæ non debet esse prior sicuti mea duratio hodierna constituitur prior per durationem crastinam, quæ non est prior, sed posterior. Et ego sum posterior Adamo per meam durationem, & durationem Adam, quæ non est me posterior. Instabis, actus primus in illo signo, in quo præcedit illud, quod est posterius, est prior naturà: ergo in illo signo debet habere id per quod constituitur prior: ergo in illo signo debet esse actio. Concedo antecedens, & nego consequentiam, quia actus primus constituitur prior per illud, quod non est in illo signo, sed in alio posteriori, sicuti duratio hodierna constituitur in hac mensura prior crastinæ per durationem crastinæ, quæ non est in hac mensura, sed in alia ventura, quæ si in hac mensura esset, non constitueret priorem durationem hodiernam, id enim quod est prius, formaliter constituitur tale, per id, quod est posterius, quod essentialiter est in alio signo; illa enim quæ sunt in eodem signo, non possunt inter se servare ordinem prioris & posterioris.

Obiicies ultimò: Si daretur virtus productiva identificata cum actione, virtus illa esset prior naturà effectui: ergo actio identificata cum illa haberet eandem prioritatem. Respondeo repugnare talem virtutem in creaturis, & in Deo respectu effectus ad extra producendi, ut probò Controv. 12. Punct. 1.

§. III.

Nonnulla de prioritate expediuntur.

1 **S**atis nota est ex dictis distinctio inter illa, quæ sunt natura priora, & priora tempore, solum hic notò prioritatem naturæ importare necessariò coexistentiam temporis in illo instanti in quo principium est prius naturà, & effectus posterior, quia nihil potest influere in instanti temporis in quo non est, & in quo non fit illud in quod influat, influxus enim per quem principium formaliter constituitur prius, & effectus posterior, essentialiter est affixus vtrique extremo, & connotat existentiam vtriusque in instanti temporis, in quo ipse est, ex quo fit principium, & effectum debere tempore coexistere vni tertio, scilicet influxui, & consequenter debere inter se coexistere, cum hoc tamen non opponitur principium tempore præcessisse effectum, in quo non fuerit prius illo, Petrus enim prior est tempore filio, quem genuit, licet per se causa non requirat hanc proprietatem, essentia enim in primo instanti, in quo est, suas passiones producit, hæc tantum est legitima consequentia in omni causa. Hoc principium actu est prius naturà effectui: ergo est simul tempore cum effectui, siue simul cum illo, vel antea inceperit esse.

2 Dixi influxum constituere principium, à quo procedit prius naturà, ex quo inferes id tantum esse prius naturà, quod est principium, à quo influxus procedit, vel tanquam à causa, vel tanquam à conditione prærequisita. Ex hoc inferretur in prioritate naturæ, neque esse effectum, neque negationem effectus, quia effectus neque dependet à se, neque à negatione sui, neque effectus, neque negatio effectus influit in ipsum effectum. Ex his deprehendens equivocationem ad quam multi offendunt sic arguentes: effectus non est in priori naturà: ergo est negatio effectus, quia inter effectum, & negationem effectus non est medium. Explico hanc argumentationem, effectus non influit in se ipsum: ergo influit illius negatio, quia inter effectum, & negationem illius non est medium. Inepta argumentatio, eadem tamen cum præcedenti, influere enim idem est quod esse prius naturà, & idem est dicere, negatio est in illo priori naturà, quod supponitur ad effectum; ac dicere, negatio est prior naturà effectui, & negatio influit in effectum. Ad illud quod dicitur de immediata oppositione contradictoriarum, Respondeo non opponi immediate contradictoriè hæc extrema, *effectus est in priori naturà, & negatio effectus est in priori naturà*, quia propositiones istæ cum his convertuntur, *effectus est causa, & negatio effectus est causa*, & omnes sunt falsæ, quia neque effectus, neque negatio effectus est causa ipsius, sed entitas positiva, à qua dependet, sicuti nec albedo, neque negatio albedinis in musco est causæ musicæ, sed tantum homo. Contradictorium huius propositionis *effectus est prior naturà*, est hæc propositio *effectus non est prior naturà*, quarum hæc est vera, & illa falsa. Neque negandum est in priori naturæ

naturæ effectum non esse, sed absolute dicendum in priori naturæ, quod supponitur ad effectum, effectum non esse, quia sicuti verum est dicere, effectus non est causa sui ipsius, ita verum est dicere effectus non est prior naturæ se ipso, & effectus non est in illo priori, quod supponitur ad effectum, quia hæc propositiones omnes habent eandem omnino significationem, ex quo inferes manifestè decipi, qui dicant in illo priori, quod supponitur ad effectum, neque esse, nec non esse effectum, per secundam enim propositionem retractant, quod per priorem dixerant. Secunda enim propositio tantum addit negationem quandam supra priorem. Attendas quæso quod prior propositio erat, *neque est effectus*; secunda *neque non est effectus*, quæ tantum differt à prima per negationem præpositam, per quam fit prioris contradictoria, ac proinde, qui utramque affirmat, duplex defendit contradictorium, dixerat enim per primam propositionem effectum non esse in illo signo, & postea id ipsum negat.

15 Sed adhuc instabis: Effectus, & negatio effectus sunt extrema contradictoria: sed ex duobus extremis contradictoriis alterum eorum debet esse in quocumque signo, ergo ex his extremis alterum eorum debet esse in signo naturæ, quod supponitur ad effectum. Concedo maiorem, & nego minorem, aliud enim est de quocumque in quocumque statu existenti debere verificari vnam ex duobus propositionibus contradictoriis, quod verum est, aliud vnum ex extremis contradictoriis debere esse in quocumque signo, quod est falsum, quia etsi nullum sit medium inter hoc quod est esse album, & non esse album, effectum esse in signo naturæ, & effectum non esse in signo naturæ: negationem esse in signo naturæ; & negationem non esse in signo naturæ: & ita harum propositionum, altera debet esse vera, datur tamen maximum medium inter hæc extrema, *effectus est in signo naturæ*, & *negatio effectus est in signo naturæ*, ut iam probavi, extrema enim contradictoria tantum immediate inter se opponuntur in ordine ad existendum, & non existendum in rerum natura, ita ut vera sit hæc consequentia, *homo non est in rerum natura: ergo negatio hominis est in rerum natura*, non tamen in ordine ad causalitatem, vel ad alia prædicata illis superaddita, in ordine ad quæ desinunt esse contradictoria. Rem clarè cernes de eisdem extremis in ordine ad idem spatium consideratis: mea existentia, & negatio meæ existentie contradictorie opponuntur: modò dum Compluti existo, verum est dicere meam existentiam non esse Romæ, falsum autem est negationem meæ existentie esse Romæ, quia dum ego existo Compluti, non est negatio meæ existentie in rerum natura, ac proinde non est Romæ, id enim quod non est, nullibi est. Non ergo sequitur in illo priori esse negationem effectus. Fateor tunc verum esse dari negationem præsentie, quæ mea existentia fiat præsens Romæ, in hoc tamen non tenet paritas exempli adducti, quia illa, quæ sunt prius naturæ non dicuntur esse in signo aliquo, sicut dicuntur entia realia esse in loco, quia esse in loco, dicit præsentiam superadditam, quæ locatum loco correspondet, esse autem in signo non dicit correspondentiam ad aliquod extremum, sed esse entitates à quibus fluat influxus, qui non in illo signo, sed in alio dicitur esse, ac proinde actus primus adequatus, qui dicitur esse in signo naturæ, in illo signo in quo est, nihil intrinsecum neque extrinsecum importat existens in illo signo supra suam entitatem, constituitur enim formaliter prior per influxum existentem in alio signo posteriori, quem quæsi prior cōnotat actus primus, qui prior naturæ dicitur.

PUNCTUM IV.

Quomodo existentia causæ supponatur ad effectum.

1 Duplex definienda difficultas est in præsentī: Prima est an ad causandum requiratur entitas actu existens, vel sufficiat immediate præcessisse: Secunda quomodo existentia requisita in instanti in quo effectus producit, vel tantum in immediatè præcedenti supponatur ad effectum. Prima mihi leuissima est, res enim est manifestæ experientia comperta rem non existentem non operari, quis enim vidit extinctum ignem lucem producere? quisue leonem mortuum timuit impetentem aliumve effectum à causa non existenti producentem vidit: ratio

ipsa manifestè ostendit: id quod non existit non habet esse: ergo non potest alteri entitati esse, seu entitatem tribuere. Deinde causalitas quæ effectus dependet à causa est modus per se immediatus affixus causæ physice: ergo non potest existere sine illa, modus enim existere non potest sine re cuius est modus.

2 Occurrunt Thomistæ, qui defendunt rem sine existentia posse operari in instanti, in quo primò non est immediato suæ existentie, & dicunt sufficere immediatè antea causam habuisse esse, ut illud tribuat effectui, & immediatè præcessisse rem in instanti antecedenti, ut in hoc possit esse modus illius. Contra: Id quod præcessit æquè non est, & æquè non habet esse in primo instanti, in quo non habet esse, ac in vterioribus: ergo si in vterioribus operari non potest, neque in primo in quo non est, poterit operari, vel si in primo potest, poterit etiam in vterioribus. Idem infero de modo, qui si potest esse sine re in hoc instanti, in quo primò res non est, poterit etiam in sequentibus, præcessisse enim, vel non præcessisse immediatè antea nihil conducit ad dependentiam, quam hic, & nunc habet modus à re: eodem enim modo dependet calefactio in hoc instanti à substantia ignis, siue calor præcesserit in instanti antecedenti, dummodo lignis hic & nunc existat.

3 Nonnulli contra Thomistas arguunt intendentes probare corrupta forma materiali leonis posse leonem adhuc vivere saltem pro vnicò instanti, quia modus unionis potest permanere in instanti in quo primò forma, à qua tanquam modus à re dependet, & forma in instanti in quo non est, poterit causare compositionem, Thomistæ tamen hanc doctrinam ad causas intrinsecas non extendunt, quæ cum inadæquatè identificentur cum effecta, existere debent, ut effectus existat. Neque eadem est ratio de causis extrinsecis, quæ adæquatè ab effectu distinguuntur. Similiter arguit Hurtadus disp. 8. sect. 3. §. 112. se qui ex hac sententia hominem in instanti in quo moritur posse videre, sentire, peccare, & damnari, etiam si in gratia decesserit. Respondent Thomistæ has operationes esse immanentes, & importare influxum causæ materialis illas recipientis, qui præstari nequit à causa non existentē, sed adhuc poterit Hurtadus virgere Thomistam, argumento, quod ipse conficit §. 110. Causa materialis non potest recipere in instanti in quo non est, ut constat ex hac solutione, ergo neque efficiens efficere: vel aliter, causa efficiens potest efficere in instanti, in quo non est: ergo materialis poterit etiam recipere: etiam si hanc consequentiam deglutiret Thomistæ: illum ego ab absurdo quod inferit Hurtado liberarem, quia etiam si homo in instanti in quo moritur efficiens, & subiectivè visionem causeret, non esset vivens, quia vivens dicit compositum ex visione & subiecto quod implicat esse non existentē subiecto, sicuti supra dixi de composito essentiali, quod forma non existente, existere non potest.

4 Obicit Thomistæ: Continguitas loci sufficit ad operandum: ergo continguitas temporis: ergo entitas poterit operari in instanti in quo primò desinit esse. Instat entitas potest operari in loco immediatè à parte antea, & à parte post: ergo poterit in tempore vtriusque immediato, & ita operari antequam existat, in instanti immediato illi in quo exitura est. Vrger: Causa potest operari in spatio instanti, & mediato, dummodo approximetur mediā aliā causā immediatā illi spatio: ergo poterit in tempore etiam remoto, & mediato, si approximetur mediā alio immediato illi tempore, & ita homo, qui immediatè fuit ante me, poterit modò mecum in hoc tempore operari, etiam si quinquaginta ante annos decesserit. Respondeo disparem esse rationem, id enim, quod non existit in hoc loco, sed in alio absolute existit, & habet entitatem, illud verò quod non existit in hoc tempore, etsi dicatur existere in alio absolute non existit, & strictè loquendo dicendum non est, res existit in alio tempore, sed rem exituram esse in tempore venturo, vel extitisse in præterito.

5 Obicit secundò Thomistæ: Homo moritur in hoc instanti in quo non est: ergo potest operari in instanti in quo non est. Quam bellè! egregia operatio mors est. Argumentum explico: mori hominem in hoc instanti, est fuisse in antecedenti, & non esse in hoc: ergo idem est dicere, homo potest mori in hoc instanti, in quo non est, ac si diceret, homo qui in instanti antecedenti fuit, potest non esse in hoc instanti, in quo non est: vide ergo quomodo